

Lingvisticko-didaktická propedeutika

Propedéutica lingüístico-dicáctica

URO/ŠLPZ

1+1

3 kr./zápočet

B

LS 2009/2010

obory // titulaciones:

-Španělský jazyk se zaměřením na vzdělávání (bc.) // Lengua española con especialidad en educación (1er ciclo)

-Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání (bc.) // Lengua francesa con especialidad en educación (1er ciclo)

Obsah předmětu // Contenido del curso:

Předmět formuje budoucí učitele po stránce lingvistické a didaktické. V lingvistické části se student formou přednášky seznámí s poznatky o evropských a světových jazycích z hlediska typologického (např. univerzálie, odlišné či shodné kategorie různých jazyků), historicko-srovnávacího (genetické vztahy (indo)evropských jazyků, společné lexikální prvky, „putování“ lexikálních prvků napříč evropskými jazyky), areální (proces latinizace a europeizace jazyků evropského areálu, společné řešení syntaktických jevů evropských jazyků). Seminární část předmětu je zaměřena na didaktické využití poznatků z lingvistické části; studenti se zde naučí pracovat s lingvistickými údaji za jazykově propedeutickým účelem. // El curso proporciona a los futuros maestros formación lingüístico-didáctica. en la parte lingüística se introducirán conocimientos sobre lenguas europeas y mundiales desde un punto de vista tipológico (p.ej. universales, categorías similares o deferentes en diferentes lenguas), un punto de vista histórico-comparativo (relaciones genealógicas de lenguas indoeuropeas), un punto de vista areal (proceso de latinización y europeización). Las clases prácticas enfocarán la aprovechamiento didácticos de estos conocimientos: los estudiantes aprenderán manejar conceptos lingüísticos con fines lingüístico-propedéuticos.

Hodnocení // Evaluación:

Předmět je ukončen zápočtem, pro jehož získání je nutné splnit následující body // Para aprobar la asignatura (sin nota) se exige el cumplimiento de los siguientes epígrafes:

- aktivní účast na semináři (povoleny 3 absence bez omluvy, v případě více absencí individuální práce) // participación activa en la clase práctica (permitidas tres ausencias sin disculpas; en caso de más ausencias, un trabajo individual)
- prezentace minoritního jazyka (práce ve skupinách po 2-3) ve třídě (10-15 min) // presentación de una lengua minoritaria (trabajo en grupos de 2-3 personas) en clase (10-15 min)
- příprava didaktické jednotky s využitím pozitivního transferu a komparace (práce ve skupinách po 2-3), realizace aktivity ve třídě // preparación de una unidad didáctica aprovechando el tr  nsfer positivo y comparaci  n (trabajo en grupos de 2-3 personas), realizaci  n en la clase (10-15 min)
- z  v  re  n  y z  po  tov  y test (70%) // test final (70 %)

T  matick  y pl  n // Temario:

1. Geolingvistick   situace v Evrop   // Situaci  n geoling  stica en Europa

Jazyky, mluv  ci, status (ofici  ln  , dialekt), bilingvn  i multilingvn   situace. Jazyky men  sin, imigrant  . // Lenguas, hablantes, estatuto (lengua, dialecto, etc.), situaci  n biling  e, multiling  e. Lenguas de las minor  as e inmigrantes.

2. Genetick  y vztah jazyk  : indoevropsk   jazyky. // Relaci  n geneal  gica de las lenguas: indoeuropeo

Indoevropské jazyky, metody historické lingvistiky. Genetický vztah jazyků (lexikum a hláskové responze, některé prvky morfosyntaktické, společné pojmenování určitých realit). Příklad vývoje románských jazyků. // *Lenguas indoeuropeas, métodos de lingüística histórica. Relación genética (léxico, correspondencias fonéticas, rasgos morfosintácticos, denominación común de ciertas realidades). Ejemplo: desarrollo de las lenguas románicas.*

3. Písemná a zvuková podoba jazyka // Plan escrito y plan fonético de la lengua.

Systémy písma: logografický, sylabografický, alfabetský; vývoj latinky. Vztah grafému a fonému; IPA; fonetický vývoj versus grafický. Zvuková podoba jazyka. // *Sistemas de escritura: logográfico, silabográfico, alfabético: escritura latina. Relación grafema y fonema, IPA, desarrollo fonético vs. gráfico. Sonidos en las lenguas.*

4. Morfologie // Morfología:

Problematika morfému (druhy morfémů – souvislé, kombinatorika, reduplikace, ablaut, morfémy gramatické, lexikální), morfologická typologie jazyků. Morfologie derivační – srovnání jazyků. // *Problemática del morfema (tipos: continuos, combinatoria, reduplicación, ablaut, morfemas gramáticos, léxicos...), tipologías morfológica. Morfología derivativa – comparación de las lenguas.*

5. Slovní druhy a kategorie // Partes de la oración y categorías.

Slovní druhy jakožto odraz snahy klasifikovat a kategorizovat jazykové jevy. Základní kategorie, jejich vývoj v indoevropských jazycích, příklady z různých jazyků. Specifické morfosyntaktické chování v různých jazycích. Slovosledu. // *Partes de la oración como reflejo de un afán de clasificar y categorizar fenómenos lingüísticos. Categorías básicas, su desarrollo en lenguas indoeuropeas. Comportamiento morfosintácticos específico en diferentes lenguas. Orden de palabras.*

6. Významy slov, „evropská“ slovní zásoba // Significado de las palabras, el vocabulario "europeo".

Problematika významu slova, změny významu slov, etymologie, společná indoevropská zásoba, faktory ovlivňující výpůjčky mezi jazyky. // *Problemática del significado, traducibilidad, cambio de significado, etimologías, vocabulario europeo común. Factores del préstamo.*

7. Jazyky v kontaktu // Lenguas en contacto.

Faktory ovlivňující vzájemný kontakt jazyků, extralingvistické i strukturální. Areálních shody. Vznik a zánik jazyka, proces pidžinizace či kreolizace. // *Factores del contacto entre las lenguas, extralingüísticas y estructurales, procesos de pidginización o criollización.*

Literatura // Literatura:

Základní obecně lingvistická literatura:

ČERMÁK, F. 2001. *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum.

ČERNÝ, J. 1996. *Dějiny lingvistiky*. Praha: Votobia.

ČERNÝ, J. 1998. *Úvod do studia jazyka*. Rubico.

LOTKO, E. 2000. *Slovník lingvistických termínů pro filology*, Olomouc: UPOL.

LUSCHÜTZKY, CH.H. 2003. *Uvedení do typologie jazyků*. Praha: FF UK.

PALEK, B. 1989. *Základy obecné jazykovědy*. Praha: SPN.

Literatura k dílčím tématům lingvistickým i didaktickým bude upřesněna v na seminářích. // *Literatura complementaria para los temas parciales se precisará en las clases.*